

NoordWestGroep NV

Accountantsverslag 2014

8 september 2015

NOORDWESTGROEP

Aan de Raad van Commissarissen en
de directeur-bestuurder van
NoordWestGroep N.V.
T.a.v. de heer G. van Hofwegen
Postbus 163
8330 AD STEENWIJK

Datum

8 september 2015

Behandeld door

S. van Gorp MSc RA
088 288 5458

Ons kenmerk

3113917970/201534923/cvd

Onderwerp

Accountantsverslag 2014

Geachte leden van de Raad, geachte directeur,

Hierbij ontvangt u het accountantsverslag 2014. Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste uitkomsten van onze werkzaamheden, waarvan wij denken dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2014, voor het uitoefenen van uw toezichthoudende taak en voor het beoordelen van de financiële positie van NoordWestGroep N.V. (hierna: NoordWestGroep).

Onze controleverklaring

De jaarrekening 2014 van NoordWestGroep is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directeur-bestuurder van de vennootschap. Naar aanleiding van de controle van de jaarrekening hebben wij op 8 september 2015 een goedkeurende verklaring verstrekt.

Vaststelling jaarrekening

Wij gaan ervan uit dat de Raad van Commissarissen en vervolgens de leden van de Algemene Vergadering van NoordWestGroep overgaan tot ongewijzigde vaststelling van de jaarrekening. Wij verzoeken u contact met ons op te nemen wanneer dit niet het geval is. In overleg kunnen dan de verdere noodzakelijke acties worden ondernomen.

Beperking verspreidingskring

Het accountantsverslag is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2014. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole en dienen dan ook in die context gelezen te worden. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

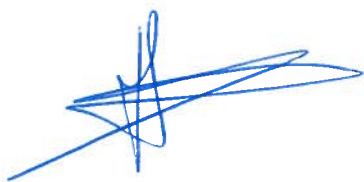
Blad 3

8 september 2015

3113917970/201534923/cvd

Verder maken wij u erop attent dat het accountantsverslag uitsluitend bestemd is voor de Raad van Commissarissen en de directeur-bestuurder van NoordWestGroep. Het is zonder onze voorafgaande toestemming niet toegestaan om dit accountantsverslag te publiceren. Dit geldt ook voor publicatie op uw website.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

drs. D.J. Vreeswijk RA

Blad 4

8 september 2015

3113917970/201534923/cvd

Inhoud

1. Opdracht en verantwoording	5
1.1 Opdracht	5
1.2 Nieuwe directeur-bestuurder NoordWestGroep	5
1.3 Consolidatie met de IGSD is terecht achterwege gebleven	5
1.4 Verantwoording uitvoering	5
1.5 Het verloop van de controle	6
2. Ontwikkelingen en perspectief	6
2.1 Ontwikkelingen in de sector	6
2.2 Garanties en bijdrage gemeente Steenwijkerland	7
3. Financieel beeld	8
3.1 Resultaat	8
3.2 Vermogenspositie	9
3.3 Liquiditeit	10
3.4 Kasstroomoverzicht	10
3.5 Single information Single audit (SiSa)	11
4. Bevindingen jaarrekening relevant in het kader van de controlerende taak	12
4.1 Waardering vastgoed	12
4.2 Voorzieningen op goed niveau	12
4.3 Wet normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)	13
5. Administratieve organisatie en interne beheersing	14
5.1 Algemeen beeld van de interne beheersing	14
5.2 De rol van IT-audit bij NoordWestGroep is beperkt	14
Appendix A: Overzicht controleverschillen	15
Appendix B Frauderisico's	16
Appendix C Toleranties	17
Appendix D Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd	18

Blad 5

8 september 2015

3113917970/201534923/cvd

1. Opdracht en verantwoording

1.1 Opdracht

Door middel van de door de directeur-bestuurder getekende opdrachtbevestiging d.d. 10 november 2014 heeft u ons opdracht gegeven tot de controle van de jaarrekening 2014 van uw organisatie.

De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening 2014 van NoordWestGroep. De directeur-bestuurder legt door middel van de jaarstukken, de jaarrekening en het jaarverslag, verantwoording af aan de Raad van Commissarissen. De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor de jaarrekening en heeft die verantwoordelijkheid schriftelijk aan ons bevestigd.

1.2 Nieuwe directeur-bestuurder NoordWestGroep

Vanaf 18 mei 2015 is dhr. Gerrit van Hofwegen aangesteld als nieuwe interim directeur-bestuurder van de NoordWestGroep. Dhr. Leo Koopal heeft per eind april deze functie neergelegd. Aangezien dhr. Gerrit van Hofwegen vooraf aan de formele afwikkeling van de jaarrekening 2014 is aangesteld als nieuwe interim directeur-bestuurder, is hij verantwoordelijk voor de formele afwikkeling van de jaarrekening 2014 door middel van ondertekening van de jaarrekening. Voorgaande mutatie is toereikend toegelicht onder de gebeurtenissen na balansdatum onder de overige gegevens.

1.3 Consolidatie met de IGSD is terecht achterwege gebleven

Onder Titel 9 BW 2 wordt bij entiteiten onder gemeenschappelijke leiding een consolidatievereiste verondersteld. Dit betekent dat, indien sprake is van vergaande invloed door de leiding op beide entiteiten, deze invloed tot uitdrukking dient te komen in één gezamenlijke samengevoegde jaarrekening. Echter, aangezien de directeur-bestuurder van de NoordWestGroep geen onderdeel uitmaakt van het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Steenwijkerland & Westerveld (hierna: IGSD) en voor de IGSD onder de BBV een consolidatieverbod geldt, is consolidatie achterwege gebleven.

1.4 Verantwoording uitvoering

Voor de start van de controle hebben wij in een zogenoemde pre-audit meeting de focus van de controle 2014 met de voormalig directeur-bestuurder en de controller afgestemd. De specifieke onderwerpen en risico's uit de pre-auditmeeting zijn opgenomen in ons controleplan.

Blad 6

8 september 2015

3113917970/201534923/cvd

Vervolgens hebben wij in het najaar 2014 een interim-controle uitgevoerd. Deze controle is voornamelijk gericht op het verkrijgen van inzicht in en het toetsen van de interne beheersmaatregelen van de administratieve organisatie, voor zover deze relevant zijn voor de controle van de jaarrekening. De bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van onze interim-controle zijn besproken met de voormalig directeur-bestuurder en de controller.

Bij de jaarrekeningcontrole, die onlangs is afgerond, stellen wij vast of de jaarrekening is opgesteld volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften en een getrouw beeld geeft.

Onze controle houdt echter niet in dat wij alle posten controleren. Onze controleaanpak heeft als doel om belangrijke en daarmee materiële onjuistheden te ontdekken, rekening houdend met de materialiteitsgrenzen (zie appendix C) en overige wettelijke voorschriften, zoals onder meer vastgelegd in Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

1.5 Het verloop van de controle

De controle van de jaarrekening is moeizaam verlopen. In de organisatie van de NoordWestGroep het nodige gebeurd waardoor onze controlewerkzaamheden minder effectief en efficiënt hebben kunnen plaatsvinden. Voornamelijk de uitdiensttreding van de voormalig directeur-bestuurder en de afwezigheid en later de uitdiensttreding van de administrateur verantwoordelijk voor het jaarrekeningtraject 2014 heeft de nodige impact gehad. Anderzijds is van de kant van Deloitte sprake geweest van een teamwissel waardoor we van beide kanten even aan elkaar moesten wennen.

Overigens hebben we samen, na constatering van voornoemde punten, goede werkafspraken gemaakt en heeft de NoordWestGroep de resterende werkzaamheden correct en vlot opgepakt. Ondanks de genoemde, redelijk fundamentele, aandachtspunten hebben we controle toch relatief snel met elkaar kunnen afwikkelen.

2. Ontwikkelingen en perspectief

2.1 Ontwikkelingen in de sector

Met de komst van de Participatiewet per 1 januari 2015 jongstleden, en de daarmee gepaarde grote bezuinigingstaakstelling, heeft de gemeente Steenwijkerland zich ge(her)oriënteerd op de uitvoering daarvan en haar overige arbeidsmarktbeleid. De gemeente Steenwijkerland heeft in dat kader besloten tot een vergaande vorm van samenwerking van de NoordWestGroep met de IGSD, waarbij, in de voorloop hiervan in 2013, de directeur van de gemeenschappelijke regeling IGSD ook is benoemd tot directeur-bestuurder van de NoordWestGroep.

Wij hebben de huidige stand van zaken besproken met de interim directeur-bestuurder en de controller. De vorm van samenwerking met de IGSD zal worden heroverwogen en over de toekomst van het werkbedrijf is nog geen definitief besluit genomen.

Blad 7

8 september 2015

3113917970/201534923/cvd

2.2 Garanties en bijdrage gemeente Steenwijkerland

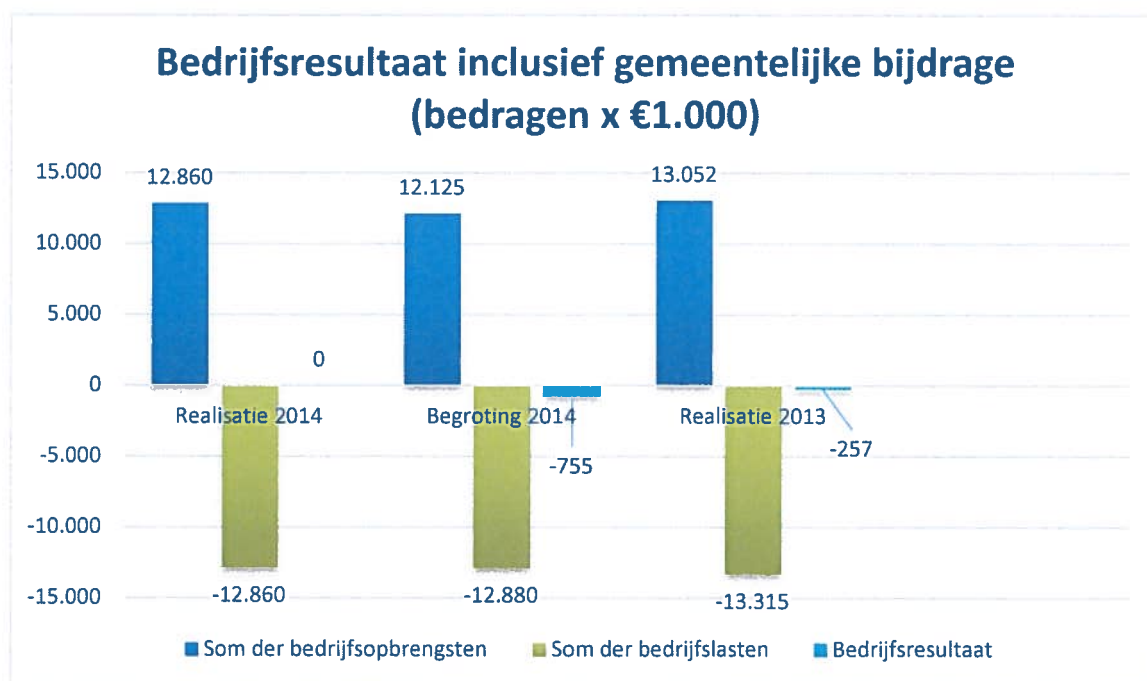
In 2014 is door NoordWestGroep een bijdrage in de exploitatie van de gemeente Steenwijkerland ad € 548.000 geboekt. Dit bedrag komt tot stand op basis van de, in het verleden, afgesloten samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente Steenwijkerland en de NoordWestGroep. In de overeenkomst wordt een ondergrens benoemd voor de statutaire reserve van € 500.000 en een bovengrens van € 1.000.000. Komt de reserve boven of onder deze bedragen, dan zal sprake zijn van achtereenvolgens een gemeentelijke bijdrage dan wel een dividenduitkering aan de gemeente. Zonder de bijdrage zal de statutaire reserve negatief € 48.000 bedragen.

3. Financieel beeld

3.1 Resultaat

Het bedrijfsresultaat van NoordWestGroep over 2014 bedraagt € 0 (2013: negatief € 257.000), het bepaalde resultaat is inclusief de gemeentelijke bijdrage ad € 548.000 (2013: € 109.000). Het jaar 2014 is opnieuw een moeilijk jaar geweest voor NoordWestGroep. De financiële positie ontwikkelt zich negatief, mede als gevolg van de economische crisis en omvangrijke rijksbezuinigingen in het kader van de sociale werkvoorziening.

Het resultaat is, door de gemeentelijke bijdrage, beter dan voorgaand jaar en beter dan begroot, zoals blijkt uit onderstaand overzicht.

Het geconstateerde verschil ten opzichte van de begroting wordt grotendeels veroorzaakt door de bijdrage van de gemeente Steenwijkerland. Deze bijdrage was niet opgenomen in de begroting. In het jaarverslag is een uitvoerige analyse opgenomen van de oorzaken van de verschillen tussen de begroting en de realisatie. Volledigheidshalve verwijzen wij u daarnaar.

Blad 9

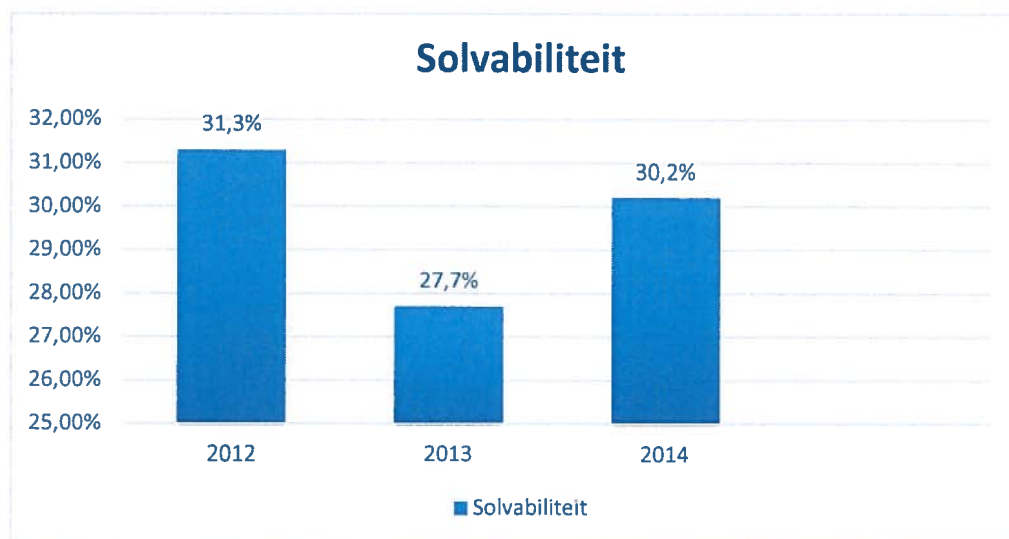
8 september 2015

3113917970/201534923/cvd

3.2 Vermogenspositie

Als gevolg van de bijdrage van gemeente Steenwijkerland bedraagt de statutaire reserve € 500.000. Met de gemeente Steenwijkerland zijn in het verleden afspraken overeengekomen in hoeverre het resultaat van NoordWestGroep voor vermogensvorming wordt ingezet. In de overeenkomst wordt een ondergrens benoemd voor de statutaire reserve van € 500.000 en een bovengrens van € 1.000.000. Komt de reserve boven of onder deze bedragen, dan zal sprake zijn van achtereenvolgens een gemeentelijke bijdrage dan wel een dividenduitkering aan de gemeente.

Als gevolg van deze bijdrage bedraagt het eigen vermogen ultimo 2014 € 1,045 miljoen (2013: € 1,045 miljoen). Ultimo boekjaar bedraagt de solvabiliteit (eigen vermogen t.o.v. het balanstotaal) 30,2% (2013: 27,7%). Daarmee beschikt uw vennootschap over een financiële positie die in het algemeen als toereikend wordt gekwalificeerd. Wel adviseren wij u nadrukkelijk een meerjaren beleidsplan en een daarvan afgeleide meerjaren prognose op te stellen. Op basis daarvan kan worden gezien in hoeverre het huidige vermogen toereikend is om de verdere wijzigingen in de organisatie en het verdienmodel vorm te geven.

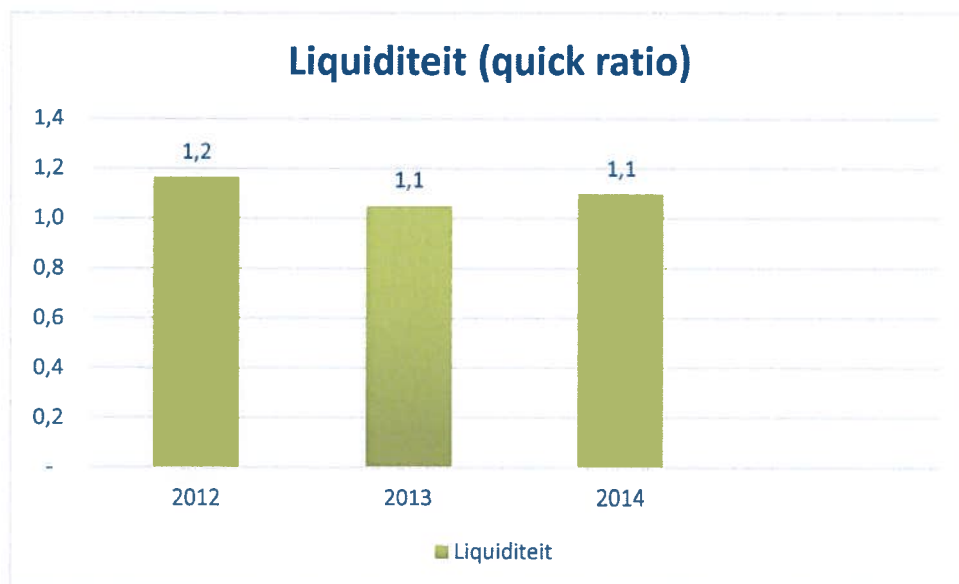

Voor een kwalificatie op maat, van de solvabiliteit van de NoordWestGroep is het noodzakelijk om een analyse te maken van de risico's op basis van verschillende toekomstscenario's (afhankelijk van beleidskeuzes en risicoprofiel). Daarbij moet rekening worden gehouden met de te verwachten dalende subsidies en de strategische en operationele risico's van NoordWestGroep uit hoofde van de vergaande samenwerking met de IGSD.

Omdat de gemeenten de regievoerders zijn van de uitwerking van de Participatiewet is de visie van de gemeente en de vertaling daarvan naar de nieuwe (uitvoerings-)organisatie van cruciaal belang. Centrale vraag hierbij is: Wat is de visie van de gemeente Steenwijkerland in deze?

3.3 Liquiditeit

De liquiditeitspositie van NoordWestGroep is mager, maar van voldoende niveau. In 2014 bedroegen de positieve kasstromen uit de reguliere bedrijfsvoering € 0,85 miljoen (2013: negatief € 0,81 miljoen). Op basis van het liquiditeitsratio kan worden beoordeeld in welke mate NoordWestGroep in staat is aan haar korte termijn verplichtingen te voldoen. In de bedrijfseconomie wordt voor de liquiditeit de quick-ratio gebruikt. Dit is de verhouding tussen de vlottende activa minus voorraden ten opzichte van de vlottende passiva. Als gezonde waarde wordt een ratio van minimaal 1 gezien. De ontwikkeling van de liquiditeitspositie over de jaren 2012 tot en met 2014 is hieronder weergegeven.

3.4 Kasstroomoverzicht

Een kasstroomoverzicht geeft nuttige, aanvullende informatie die niet of niet direct is af te lezen uit de balans, de exploitatierekening of de toelichtingen daarop. NoordWestGroep heeft het kasstroomoverzicht opgesteld volgens de indirecte methode. Dit betekent dat NoordWestGroep de kasstroom uit operationele activiteiten heeft afgeleid van het resultaat. De weergave van de kasstroom uit operationele activiteiten is vervolgens aangepast voor:

- posten van de exploitatierekening die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het boekjaar;
- mutaties in voorzieningen, overlopende posten, voorraden, debiteuren en crediteuren; en
- posten van de exploitatierekening die geen deel uit maken van de operationele activiteiten.

De liquiditeitspositie is licht afgenomen vergeleken met de stand ultimo 2013. Deze lichte daling wordt veroorzaakt doordat de positieve kasstromen uit bedrijfsoperaties in lijn liggen met de negatieve kasstromen uit investeringsactiviteiten.

Blad 11

8 september 2015

3113917970/201534923/cvd

3.5 Single information Single audit (SiSa)

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in deze paragraaf over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2014 vallen onder SiSa. Wij doen dit middels een tabel, die ook moet worden opgenomen als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn.

Fouten en onzekerheden	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
Wet Sociale Werkvoorziening	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bij de controle van de Wsw over 2014 hebben wij geen fouten of onzekerheden geconstateerd met betrekking tot de SiSa-bijlage.

4. Bevindingen jaarrekening relevant in het kader van de controlerende taak

4.1 Waardering vastgoed

De NoordWestGroep waardeert het vastgoed tegen verkrijgingsprijs en schrijft hierop af. De (lagere) marktwaarde komt dan alleen in beeld bij duurzaam verlieslatende activiteiten, bij duurzame leegstand en bij beëindiging van activiteiten. Hiervan is op dit moment geen sprake.

Als gevolg van de vergaande samenwerking met de IGSD, bestaat wel het scenario dat het pand wordt verkocht en de NoordWestGroep volledig intrekt bij de IGSD op het Werkplein achter het station. Echter, definitieve besluitvorming heeft hierover vanuit de gemeente nog niet plaatsgevonden. Overigens ligt de WOZ waarde, als mogelijk uitgangspunt voor de geschatte verkoopwaarde, met € 2,1 miljoen boven de boekwaarde van bijna € 1,1 miljoen.

Op basis van voorgaande overwegingen acht de directie het op dit moment niet noodzakelijk om over te gaan tot afwaardering van het vastgoed. Wij kunnen ons in deze verwerkingswijze vinden.

4.2 Voorzieningen op goed niveau

De voorzieningen zijn ook in 2014 toereikend om de hiermee corresponderende verwachte uitstroom van middelen op termijn te dekken. NoordWestGroep heeft de volgende voorzieningen aangehouden in de jaarrekening:

Voorzieningen	31-12-2014 x € 1.000	31-12-2013 x € 1.000
Onderhoud gebouw	228	225
FPU	0	2
Jubilea	244	249
Overige	42	155
Totaal	513	630

NoordWestGroep heeft al jaren een voorziening groot onderhoud in haar jaarrekening opgenomen. Deze voorziening is opgenomen voor de gelijkmatige verdeling van onderhoudslasten van gebouwen. De omvang van de voorziening ultimo 2014 is bepaald op basis van een meerjarenonderhoudsplan, waarbij de verwachte kosten over de toekomstige jaren gebaseerd zijn op offertes van verschillende aannemers. Het meerjarenonderhoudsplan is in 2014 geactualiseerd.

Blad 13

8 september 2015

3113917970/201534923/cvd

De voorziening jubilea is bepaald op basis van inschattingen van blijfkansen van medewerkers. Bij de voorziening is geen rekening gehouden met toekomstige loonstijgingen en de voorziening is niet contant gemaakt. Wij hebben de impact berekend op een positief resultaatteffect van € 43.000 en opgenomen in de niet gecorrigeerde verschillen, zie appendix A. Voorgaande heeft geen invloed op de controleverklaring aangezien het verschil binnen onze materialiteitsgrenzen valt.

4.3 Wet normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)

De Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren bovenmatige bezoldigingen en afvloeiingsregelingen toe kennen. De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging en de ontslagvergoeding van topfunctionarissen (2014: € 230.474). Daarnaast is sprake van een openbaarmakings-verplichting die niet alleen betrekking heeft op topfunctionarissen (ongeacht de omvang van hun beloning) maar ook op niet-topfunctionarissen voor zover deze een bezoldiging genieten boven de voor de organisatie geldende bezoldigingsnorm.

Voor de NoordWestGroep is deze wet van toepassing op de directeur-bestuurder en op de leden van de Raad van Commissarissen. Op basis van deze wet moet het inkomen c.a. van de topfunctionarissen en toezichthouders opgenomen worden in de jaarstukken. Wij hebben geconstateerd dat NoordWestGroep voldoet aan de publicatievereisten van de WNT en dat de normen niet zijn overschreden.

Het vertrek van dhr. Leo Koopal in 2015 zal naar verwachting gepaard gaan met een afkoopsom. Om deze afkoopsom te laten voldoen aan de Beleidsregels in het kader van de WNT is een specialist van Deloitte ingeschakeld. Aangezien het vertrek in 2015 is geïnitieerd en heeft plaatsgevonden, heeft dit geen effect op de jaarrekening 2014.

5. Administratieve organisatie en interne beheersing

5.1 Algemeen beeld van de interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2014 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle van de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Onze bevindingen, voortvloeiend uit de interim-controle, zijn met de voormalig directeur-bestuurder en de controller besproken.

Onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen voor een verdere optimalisatie van de administratieve processen hebben wij in de tabel samengevat.

Belangrijkste aandachtspunten procesverbetering
Waarborgen rechtmatigheid betalingen door functiescheiding crediteurenstamgegevens
Waarborgen volledigheid van de omzet door verdere formalisatie AO/IB
Waarborgen juistheid/volledigheid van de doorbelastingen tussen de NoordWestGroep en de IGSD
Waarborgen juistheid/volledigheid van de memoriaalboekingen

Wij hebben aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden (deelwaarnemingen) uitgevoerd om de rechtmatigheid en volledigheid van de posten volgend uit de bovengenoemde processen vast te stellen. Hier zijn geen bijzonderheden uit gebleken.

Wij constateren dat de aandachtspunten overeenkomen met voorgaand jaar. De focus heeft in 2014 voornamelijk gelegen op de samenwerking met de IGSD waardoor de interne procesverbetering niet de volledige aandacht heeft gehad.

5.2 De rol van IT-audit bij NoordWestGroep is beperkt

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Bij onze controle hebben wij beperkt gebruik gemaakt van de automatisering. De meeste controles worden uitgevoerd buiten de automatisering om.

Uit onze beperkte werkzaamheden met betrekking tot de automatisering komen geen bijzonderheden naar voren. Overigens hebben wij bij onze risicoanalyse geconstateerd dat de geautomatiseerde gegevensverwerking bij NoordWestGroep (nog) niet van zodanig groot belang is voor de organisatie dat de inzet van IT-auditors noodzakelijk is.

Blad 15
8 september 2015
3113917970/201534923/cvd

Appendix A: Overzicht controleverschillen

Bij de jaarrekeningcontrole zijn enkele (kleine) afwijkingen geconstateerd, die zijn gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening 2014. Er is geen sprake van niet gecorrigeerde controleverschillen.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen	Soort	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
Totaal verschillen		€ 0	€ 0
Totaal onzekerheden	Saldo jubileumvoorziening te hoog gepresenteerd ad € 43.000 *	€ 0	€ 0
Totaal verschillen en onzekerheden		€ 0	€ 0

* Dit heeft geen impact op het eigen vermogen, aanpassing zou alleen het bedrijfsresultaat voor aanvullende bijdrage van de gemeente verlagen. Per saldo is de invloed op het eigen vermogen en het resultaat € 0.

Blad 16

8 september 2015

3113917970/201534923/cvd

Appendix B Frauderisico's

Vanwege de ontwikkelingen in het accountantsberoep, als gevolg van de onderzoeken naar de kwaliteit van de accountantscontroles, heeft een aantal onderwerpen een verhoogde aandacht gekregen. Eén van deze onderwerpen betreft de interne frauderisicoanalyse van een organisatie als onderdeel van haar eigen kwaliteitsbeheersing. Het beheersen van kwaliteit is uitsluitend mogelijk indien vooraf ook inzicht wordt verkregen en bewustwording is gecreëerd omtrent de gebieden die gevoelig zijn voor bewuste manipulatie, oftewel fraude. Het onderkennen van dergelijke risico's is een startpunt om (goede) interne beheersingsmaatregelen in te kunnen voeren, die het risico op fraude zoveel als mogelijk beperkt. De interne frauderisicoanalyse geeft dus nadere richting aan de wijze waarop de organisatie haar eigen interne beheersingsomgeving heeft ingericht. Wij constateren dat de NoordWestGroep geen interne frauderisicoanalyse heeft opgesteld. Wij adviseren dit onderwerp te agenderen en onderdeel te maken van de risicoanalyse. De aspecten governance, risicoanalyse en compliance zijn in belangrijke mate in de statuten, reglementen en de planning & control cyclus verankerd. Het onderwerp fraude staat jaarlijks op de agenda van het bestuur.

Van de accountant mag een professioneel-kritische houding worden verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening. Ter invulling van deze professioneel-kritische houding maakt de accountant een inschatting van de frauderisico's, vormt hij zich een beeld van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen, en beziet hij of deze maatregelen effectief zijn.

Wanneer sprake is van een aanwijzing voor fraude, dan zal de accountant dit communiceren met, afhankelijk van de aard van de fraude, de direct leidinggevende, de directie en, in sommige gevallen (fraude in de top van de organisatie) en wanneer onvoldoende herstelwerkzaamheden worden ondernomen, de Raad van Commissarissen.

Geen aanwijzingen dat er sprake is geweest van materiële fraude

Hoewel wij een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2014 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Blad 17
8 september 2015
3113917970/201534923/cvd

Appendix C Toleranties

Gehanteerde toleranties

Goedkeuringstoleranties / Materialiteit		
Fouten		€ 250.000
Onzekerheden		€ 250.000
Rapporteringstoleranties		
Fouten		€ 12.500
Onzekerheden		€ 12.500

Wij rapporteren alleen niet-gecorrigeerde onjuistheden die niet duidelijk onbelangrijk zijn en waarmee een bedrag boven de € 12.500 is gemoeid.

Appendix D Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Op 16 december 2013 heeft de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) de nieuwe Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) vastgesteld. Wij willen u in dit accountantsverslag graag op de hoogte stellen van de belangrijkste wijzigingen zoals die gelden voor organisaties die niet kwalificeren als een Organisatie van Openbaar Belang (OOB, vooral beursgenoteerde ondernemingen en financiële instellingen).

Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)

De ViO is van toepassing op alle cliënten waarvoor assurance-opdrachten worden uitgevoerd en is van kracht vanaf 1 januari 2014. De ViO vervangt de nadere voorschriften voor onafhankelijkheid (NVO). Met de nieuwe ViO beoogt de beroepsorganisatie tegemoet te komen aan de verwachtingen van het maatschappelijk verkeer, en daarmee bij te dragen aan het vertrouwen in het accountantsberoep. Hierna geven wij een toelichting op enkele onderwerpen uit de ViO die van belang zijn in het kader van onze dienstverlening aan uw organisatie.

Eén set van regels voor alle assurance-opdrachten

In de nieuwe onafhankelijkheidsregels is sprake van één set van regels voor alle assurance-opdrachten, zoals de controle of beoordeling van een jaarrekening, een subsidieverklaring, een verklaring bij een IT-systeem of een assurance-rapport bij een maatschappelijk jaarverslag. In de oude regels werd een onderscheid gemaakt tussen controleopdrachten en overige assurance-opdrachten, waarbij de onafhankelijkheidsvoorschriften voor controleopdrachten strenger waren.

Regelgeving voor adviesdiensten

Combinaties van assurance en advies (non-assurance) werkzaamheden zijn onder de ViO nog steeds toegestaan. De ViO introduceert wel een strak toetsingskader voor de evaluatie van alle non-assurance diensten, wat betekent dat voor aanvang van overige dienstverlening altijd een onafhankelijkheidsanalyse in het dossier dient te worden opgenomen. De ViO leidt daarmee tot een verzwaarde documentatieplicht. Het toetsingskader in de ViO is gebaseerd op de principes in de internationale onafhankelijkheidsregels van de Code of Ethics van de International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA). Deze internationale onafhankelijkheidsregels worden door Deloitte nageleefd.

Langdurige betrokkenheid bij uw organisatie

In de ViO is opgenomen dat een maatregel is vereist indien senior leden van het assurance-team (waaronder de eindverantwoordelijke accountant, maar ook andere senior teamleden) langdurig betrokken zijn bij dienstverlening aan dezelfde organisatie. Van langdurige betrokkenheid is in elk geval sprake als een senior teamlid gedurende zeven aaneengesloten jaren betrokken is bij dienstverlening aan dezelfde organisatie. Voorbeelden van maatregelen zijn het laten uitvoeren van een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling (OKB) of het rouleren van het teamlid. Indien meerdere teamleden gelijktijdig zouden moeten rouleren, is het ook mogelijk om voor een gefaseerde roulatie te kiezen. Na roulatie mag het betreffende teamlid gedurende twee jaar niet betrokken zijn bij de assurance dienstverlening aan de organisatie.

Blad 19

8 september 2015

3113917970/201534923/cvd

Marketing en Reclame

In de ViO is een nieuwe bepaling opgenomen over marketing en reclame. Vooral is het niet toegestaan om met een assurance-cliënt een relatie aan te gaan waarbij de accountantsorganisatie zich in het kader van reclame of marketing associeert of laat associëren met de assurance-cliënt. Van associatie is sprake indien de onderlinge relatie als onderdeel van reclame of marketing openbaar wordt gemaakt.

Geschenken en gastvrijheid

De regels voor het ontvangen en verstrekken van geschenken en gastvrijheid zijn aangescherpt. Het uitgangspunt is dat het ontvangen en verstrekken van geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid niet past in een relatie tussen de accountant en de gecontroleerde organisatie. Deze regels gelden niet alleen voor de leden van het assuranceteam, maar ook voor de accountantsorganisatie, andere onderdelen van het netwerk en haar bestuurders. Er is een drempel in de regels opgenomen van € 100. Voor geschenken met een waarde van meer dan € 100 is de eindverantwoordelijke accountant gehouden om:

- Te onderbouwen waarom het geschenk of de uiting van gastvrijheid gepast is;
- Een melding te doen bij een aangewezen persoon binnen Deloitte; en
- Vooraf met het toezichthoudend orgaan van uw organisatie af te spreken hoe het hierover geïnformeerd wil worden.

Deze bepalingen gelden tevens voor persoonlijke uitingen van gastvrijheid. Hieronder wordt verstaan het voor de andere partij of persoon betalen van kosten van uitstapjes, reizen, lunches, diners en dergelijke die geen zakelijk karakter dragen.

Overgangsbepalingen

De nieuwe onafhankelijkheidsregels treden in werking per 1 januari 2014. Voor bestaande opdrachten en/of relaties waarbij een onafhankelijkheidsbedreiging speelt, gelden overgangsbepalingen.

Verrichte werkzaamheden 2014

De dienstverlening van Deloitte beperkt zich in 2014 tot de controle van de jaarrekening van de NoordWestGroep. Op basis van onze toetsing aan het 'normenkader' concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij NoordWestGroep over 2014 is gewaarborgd.